

Länge leve föreningslivet

● De senaste 20 åren har livsstilen och beteenden i samhället förändrats radikalt. Människor upplever sig inte längre ha tid att engagera sig i samhället, som i föreningslivet.

Livspussel med arbete, familj och hem blir allt mer utmanande i ett samhälle där stress och utmattning blivit ett folkhälsoproblem. Även sociala medier har förändrat möjligheterna och beteenden kring hur vi kommunicerar och engagerar oss. Dessa förändringar har få föreningar hunnit anpassa sig till. Många föreningar har ett syfte som är tidlöst men en organisationsmodell som är föråldrad och som behöver moderniseras.

Den största utmaningen i föreningslivet i dag är svårigheterna att aktivera befintliga och rekrytera nya medlemmar. Många föreningar är uppbyggda med föråldrade strukturer samt rutiner kring intern och extern kommunikation.

2016–18 genomfördes projektet Förenings-Kick vid yrkeshögskolorna Novia och Centria, ett projekt som fick stor genomslagskraft och gav goda insikter i föreningslivet i svenska Österbotten. Projektet finansierades av Leader Aktion Österbotten och Svenska Kulturfonden med syfte att stärka och utveckla föreningslivet i Österbotten, och tack vare det stora antal workshoppar som genomfördes inom projektet blev de utmaningar som dagens föreningsliv kämpar med tydliga.

I projektet Förenings-Kick kunde man se frustration bland de aktiva i föreningen, men också bland dem som gärna skulle engagera sig men som inte har möjlighet att engagera sig i den omfattning som krävs, eller ens blir nådda av vad som är på gång inom föreningen.

IANSLUTNING till Förenings-Kick har ett flertal föreningsaktiva uttryckt att de gärna skulle engagera sig mera ifall det vore möjligt att engagera sig mer sporadiskt. Många föreningar är uppbyggda kring ett intensivt engagemang från en relativt liten grupp, i stället för en större grupp människor som engagerar sig genom punktinsatser. Tack vare sociala medier skulle sådana verksamhetsmodeller vara möjliga idag på ett helt annat sätt än tidigare. Då föreningsverksamhet ofta utgår ifrån ett intensivt engagemang väljer tyvärr många idag att inte engagera sig alls.

De senaste åren har därför många föreningar upplevt ett minskat intresse för engagemang genom den ideella sektorn, och föreningslivet har inte lyckats genomföra en välbehövlig generationsväxling. Teorin om socialt kapital har populariserats av den amerikanske forskaren Robert D Putnam (<http://robertdputnam.com/>), som framhåller att socialt kapital bland annat ökar samarbete och förtroende mellan människor, vilket i slutändan leder till ett demokratiskt samhälle.

HÖGA NIVÅER av socialt kapital har även kopplats till större tillväxt, mindre ojämlikhet, mindre brottslighet och så vidare. Föreningslivet har på detta sätt en nyckelroll i byggandet av ett fungerande samhälle, och det är därför av största vikt att se till att föreningslivet inte dör ut, utan hit-

Workshop med föreningar i Campus Allegro, 2018. Pernilla Howard och Therese Sunngren-Granlund i förgrunden. FOTO: KIM FRILUND

Pernilla Howard på TALKO:s projektplaneringsdagar i Umeå. FOTO: THERESE SUNNGREN-GRANLUND

Projektet TALKO

- Den transnationella projekt-helheten TALKO består av fyra parallella delprojekt; TALKO Österbotten, TALKO Höga Kusten, TALKO Polaris och TALKO Lappland 2020. Respektive delprojekt finansieras av sin lokala Leader-grupp.
- TALKO Österbotten drivs av yrkeshögskolorna Novia och Centria och pågår fram till 31.8.2021. Projektet finansieras av Leader Aktion Österbotten, Svenska Kulturfonden och Svensk-Österbottiska Samfundet.
- Under projekttiden, med start

FOTO: KIM FRILUND

hösten 2019 kommer TALKO Österbotten att arrangera kostnadsfria workshoppar i kommunikation och strategisk utveckling för föreningar i svenska Österbotten.

livet och fanns det ett intresse av att samarbeta kring dessa frågor?

GENSVARET VAR entydigt positivt och under hösten 2018 planerades såväl det lokala projektet TALKO Österbotten som den transnationella projekthelheten TALKO. I helheten ingår även tre andra parallella lokala delprojekt ägda av Leader Höga Kusten, Leader Lappland 2020 och Leader Polaris.

Målet för samtliga projekt är att stötta och utveckla den ideella sektorn, med utgångspunkt i problemformuleringen att det är en utmaning för den ideella sektorn att hänga med i den snabba samhällsutvecklingen. Genom samarbetet har samtliga partners möjlighet att dra nytta av varandras styrkor, erfarenheter och nätverk samt också

det projektresultat som samtliga delprojekt kommer att utveckla under tiden som det transnationella projektet pågår.

Varje delprojekt har ett eget fokusområde inom det övergripande temat "utveckling av den ideella sektorn". TALKO Österbottens fokusområde är organisationsstruktur och kommunikation. För att hjälpa föreningarna och samtidsmänniskan att hitta varandra kommer man i projektet att tillsammans med målgruppen, det vill säga föreningarna själva, jobba med att utveckla nya verksamhetsmodeller och kommunikationsstrategier för föreningsverksamhet. De övriga delprojekten kommer att jobba med ungas delaktighet i föreningslivet (TALKO Höga Kusten), trepartssamverkan (TALKO Lappland) samt den ideella sektorns

status i samhället (TALKO Polaris).

Det viktigaste vi har i vårt samhälle är kollektiv omsorg, gemenskap och solidaritet. Att vi ser varandra och gör saker tillsammans gör att vi också mår bättre. Enligt docent Markku T Hyypä stärker tillhörigheten till ett mindre kollektiv, såsom en förening, individens identitet och självkänsla, vilket i sin tur är en viktig grund för god hälsa.

ÖSTERBOTTEN ÄR ett landskap med starkt socialt kapital och god sammanhållning. Traditionellt har folkrorelserna en stark ställning. Engagemanget i gemensamma angelägenheter tenderar dock att minska. Det syns bland annat i att det stundvis är svårt att rekrytera nytt folk till föreningar och till talkoarbete. Det är en stor utmaning att upprätthålla det nuvarande sociala kapitalet, för att inte tala om att utveckla det. Mobilisering av det sociala kapitalet är dock möjligt men det kräver insatser som aktiverar folk och som tänder deras engagemang.

Föreningsväsendet är en grundbult i det organiserade sociala kapitalet och en del av vårt levande kulturarv och det är något som projektet TALKO tillsammans med föreningarna i Österbotten, Västerbotten, svenska Lappland och på Höga Kusten vill trygga.

Therese Sunngren-Granlund

forsknings- och utvecklingsledare, Yrkeshögskolan Novia

Pernilla Howard

projektledare, Yrkeshögskolan Centria